

1983/84:69

Tisdagen den 31 januari

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

1 § Kompletteringsval till utskott

Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN:

Centerpartiets partigrupp har som suppleant i skatte- och trafikutskotten under Anna Wohlin-Anderssons ledighet anmält hennes ersättare Åke Polstam.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i skatteutskottet

Åke Polstam (c)

suppleant i trafikutskottet

Åke Polstam (c)

2 § Justerades protokollet för den 23 innevarande månad.

3 § Meddelande om svar på interpellation 1983/84:82

Anf. 2 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Sten Svensson och jag har kommit överens om att den nämnda interpellationen skall besvaras den 16 februari 1984.

*Om informationen
om verksamhet i
ungdomslag*

4 § Svar på fråga 1983/84:272 om informationen om verksamhet i ungdomslag

Anf. 3 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Gullan Lindblad har frågat mig vilken information som hittills har gått ut till de enskilda arbetsgivarna och deras organisationer om ungdomslag samt på vilket sätt jag ämnar bedriva informationen så att bästa möjliga resultat uppnås.

Lagen om arbete i ungdomslag gäller arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare. Kommunen har därvid det slutliga ansvaret för placering av ungdomarna.

Arbete i ungdomslag skall förläggas till statliga myndigheter, landsting och kommuner. Ungdomslag kan också förläggas till kommunala och landstingskommunala bolag. Förtaget räknas då som arbetsgivare för ungdomarna. Skogsvårdsstyrelserna har också möjlighet att placera ungdomar i ungdomslag hos enskilda skogsägare med skogligt arbete. Vid en sådan placering är skogsvårdsstyrelsen arbetsgivaren.

För att underlätta för kommuner att hitta lämpliga platser finns också möjlighet för kommunen att placera ungdomslag hos enskilda arbetsgivare. Då betraktas kommunen som arbetsgivare. Detta kan kommunen göra under förutsättning att ungdomarna inte kan placeras hos den enskilde arbetsgivaren med hjälp av rekryteringsstödet eller enskilt beredskapsarbete. De arbetsuppgifter som ungdomar i ungdomslag då skall utföra skall ligga utanför den ordinarie produktionen. Ett problem vid förläggning av arbete i ungdomslag till enskild arbetsgivare är hur försäkringsfrågorna skall lösas. F. n. pågår förhandlingar mellan Kommunförbundet och Försäkringsbranschens Service AB i denna fråga.

Informationen om ungdomslag har gått ut på olika sätt. Arbetsmarknadsdepartementet har på sedvanligt sätt via pressmeddelanden informerat både om förslaget och sedermera om riksdagens beslut. F. ö. har informationen gått via arbetsmarknadsverket, kommun- och landstingsförbunden. Jag har också tillsammans med civilministern skriftligen informerat de statliga myndigheterna. Skrivelser går nu ut från resp. departement till myndigheterna i denna fråga.

När det gäller informationen till de enskilda företagen om arbetsmarknadspolitiska åtgärder ges den normalt av arbetsmarknadsverket via länsarbetsnämnd och arbetsförmedling, som är de organ som har den direkta kontakten med enskilda företag. Det sker även i det här fallet.

Inom arbetsmarknadsverket har nu inletts ett omfattande arbete för att säkerställa att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna står i samklang med den ekonomiska politiken. Som en del i detta arbete skall arbetsförmedlingens kontakter med företagen läggas om för att bl. a. kunna ge företagen en bättre service t. ex. i form av bättre och mer kontinuerlig information om arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Anf. 4 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret, även om jag dess värre måste säga att jag inte är nöjd med det.

Tyvärr tycks verksamheten med ungdomslag ha kommit i gång ganska ojämnt i olika delar av landet. När det gäller placering inom det enskilda näringslivet tycks lagen inte fungera alls.

Anledningen till min fråga var en information som riksdagsledamöterna i Värmlands län fick av länsarbetsnämnden för ett par veckor sedan. Det framkom nämligen att samtliga arbetstillfällen dittills hade åstadkommit inom den offentliga sektorn. En av mina socialdemokratiska kolleger uttalade sig för pressen och sade att detta var precis vad man hade kunnat vänta sig. Det enskilda näringslivet skulle inte ställa upp, menade han.

Jag greps genast av misstanken att man från regeringens och arbetsmarknadsverkets sida skulle nonchalera den överenskommelse som regeringen gjorde med de borgerliga partierna och som låg till grund för riksdagsbeslutet den 19 december. Tyvärr tycks mina farhågor ha besannats.

Jag har förhört mig hos några länsarbetsnämnder, och tjänstemän har till mig på ett ganska bestört sätt uppgivit att de av AMS helt enkelt har blivit tillrådada att ligga lågt och över huvud taget inte bry sig om det enskilda näringslivet. Inom kommunerna vågar man inte ta erbjudna enskilda platser i anspråk, därför att ansvarsfrågan inte är klar. Många företag har inte hört ett ljud om ungdomslag.

I Värmlands län har länsarbetsnämnden varit mycket aktiv – ingen skugga över dess jobb. Man har snart placerat ut alla ungdomar, men icke en enda ungdom är placerad inom den enskilda sektorn; detta beroende på de direktiv man fått från AMS.

Förfarandet hittills strider helt mot riksdagens beslut och uttalandena i arbetsmarknadsutskottets betänkande 1983/84:12, varur jag citerar:

”Utskottet vill slutligen framhålla att idén med ungdomslag syftar till att ungdomarna så snart som möjligt skall beredas arbete på den öppna arbetsmarknaden. Ungdomslagen skall fungera som en sluss till den reguljära arbetsmarknaden.

Det är därför viktigt att arbetsförmedlingen har en aktiv och fortlöpande kontakt med ungdomarna i ungdomslagen för att tillvarata deras långsiktiga intressen.”

Det är inte att gagna ungdomarnas långsiktiga intressen att ensidigt slussa ut dem till den offentliga sektorn. Erfarenheten har tvärtom visat att det är inom den enskilda sektorn ungdomarna kan få fast arbete – om de får visa vad de duger till. Men hur skall näringslivet kunna vara intresserat av att ordna platser, när man inte får någon ordentlig information och när kommunerna t. v. tycks tacka nej till eventuella förslag?

Jag vill ställa två direkta frågor till arbetsmarknadsministern: Kan arbetsmarknadsministern bestämt bestrida att regeringen avsiktligt genom bristfällig information har förhindrat anställning i ungdomslag inom den enskilda sektorn? Är arbetsmarknadsministern beredd att omgående öka informationen för att bredda kretsen av arbetsgivare?

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om informationen
om verksamhet i
ungdomslag*

Anf. 5 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Jag tror att Gullan Lindblad delvis har missuppfattat vad riksdagens beslut strax före jul gick ut på. Det är nämligen klart sagt att det i första hand är fråga om ungdomslag hos offentliga arbetsgivare. Det är de offentliga arbetsgivarna som har ansvaret. Om situationen är den, att det inte finns möjlighet att placera ungdomslag hos offentliga arbetsgivare skall man också kunna gå ut till enskilda arbetsgivare. Förutsättningen är då att man inte har kunnat använda andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Det är riktigt som Gullan Lindblad säger, att ungdomslagen skall vara en sluss ut till den öppna arbetsmarknaden. Detta är mycket viktigt. Därför är det väsentligt att arbetsförmedlarna håller kontakt med ungdomarna under hela den tid de är placerade i ungdomslag.

Nu är det ju så i praktiken att ungdomarna har varit i ungdomslag litet drygt en vecka, så det är väl än så länge för tidigt att döma ut denna sluss på det sätt som Gullan Lindblad gör.

Får jag visa två av de nya informationsbroschyrer som jag just har fått i min hand. Den ena rör ungdomslagen. Det är en informationsbroschyr som går ut i 75 000 exemplar. Den är gjord av tre fackliga organisationer, som alla anser att denna verksamhet är viktig och som därför till största delen själva bekostar en omfattande information. Den andra broschyren är gjord av arbetsmarknadsstyrelsen och handlar om rekryteringsstödet – det nya stöd som syftar till att placera ut framför allt ungdomar och långtidsarbetslösa i det enskilda näringslivet. Man kan säga att arbetsförmedlarna ute på fältet, hos företagen, skall vara försäljare av detta rekryteringsstöd och därmed hjälpa ungdomarna. Tanken är alltså att man genom detta hjälpmedel skall kunna slussa ut ungdomarna.

Anf. 6 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Nej, jag har inte missförstått det beslut som vi fattade här i riksdagen den 19 december. Det gjordes nämligen en överenskommelse mellan regeringen och de borgerliga partierna om att verksamheten skulle utvidgas till att omfatta även det enskilda näringslivet. Utskottet underströk också i sitt betänkande att det är mycket viktigt att ungdomslag kommer till stånd över hela arbetsmarknaden. Det har även sagts att det skall göras en utvärdering under 1984. Det gäller bl. a. att visa att kretsen av arbetsgivare som får driva ungdomslag har vidgats betydligt i förhållande till vad som föreslogs i regeringens proposition.

Jag ställde en direkt fråga till arbetsmarknadsministern om hon ville se till att informationen ökades ytterligare. Arbetsmarknadsministern tycks förlita sig helt på AMS, som enligt mig – och tjänstemännen vid länsarbetsnämnderna – har gett en direkt vilseledande information, och på de fackliga organisationerna.

Jag skulle vilja fråga om arbetsmarknadsministern vill göra två enkla saker. För det första vill jag att hon skall ringa till arbetsmarknadsstyrelsen och säga: Var så god och skicka ut betänkandet som låg till grund för beslutet och riksdagens beslut från den 19 december. För det andra vill jag att

arbetsmarknadsministern skall tillskriva näringslivets organisationer och tala om hur viktigt det är att alla ställer upp för ungdomarna. Jag är övertygad om att det skulle ge god effekt.

Jag frågar arbetsmarknadsministern: Är ni beredda att göra dessa insatser från departementets sida, i stället för att överlåta ansvaret enbart åt organisationer och AMS, som inte tycks vara intresserade av verksamheten?

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Jag vill klart deklarera att jag inte har någon som helst anledning att vara missnöjd med det sätt på vilket AMS sköter informationen, vare sig när det gäller ungdomslag eller när det gäller något annat.

Det är av intresse för många olika parter i samhället att vara med i denna verksamhet. Därför har jag stimulerat t. ex. de fackliga organisationerna i deras arbete med att gå ut och informera för egna pengar. Det skall vi göra på olika sätt. Däremot tror jag inte att vi informerar bäst genom att skicka ut riksdagstryck åt olika håll.

Arbetsmarknadsstyrelsen har inte, som Gullan Lindblad påstår, vilselett i informationen om ungdomslag. Arbetsmarknadsstyrelsen sköter denna information, till såväl arbetsmarknadens parter som andra inblandade, på bästa sätt.

Anf. 8 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag är besviken över det svaret. Tjänstemännen vid våra länsarbetsnämnder är missnöjda med och förvånade över den desinformation som de har fått om förslaget. Det bådär inte gott att arbetsmarknadsministern försvarar ett sådant förfarande.

Det skulle vara mycket värdefullt att få ett svar på den direkta fråga som jag ställde. Bestrider arbetsmarknadsministern bestämt att regeringen avsiktligt har legat lågt för att förhindra anställning inom den enskilda sektorn? Det skulle vara mycket nyttigt att få ett klart svar på den frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1983/84:273 om åtgärder mot arbetslösheten

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Carl-Henrik Hermansson har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att hindra en ytterligare ökning av arbetslösheten och för att i stället kraftigt minska antalet arbetslösa.

Bakgrunden till frågan är att enligt konjunkturinstitutets decemberbarometer planerar företagen betydande minskningar av sin arbetsstyrka under första halvåret 1984.

Jag vill först erinra om att sysselsättningsfrågorna har stått i centrum för regeringens politik alltsedan regeringsskiftet hösten 1982. Devalveringen

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om åtgärder mot
arbetslösheten*

*Om åtgärder mot
arbetslösheten*

och krispolitiken syftar till att häva obalanserna i den svenska ekonomin och att på längre sikt trygga den fulla sysselsättningen. Det tar emellertid tid innan denna politik medför en ökad efterfrågan på arbetskraft. Under en övergångsperiod är det därför nödvändigt med stora arbetsmarknadspolitiska insatser för att dämpa arbetslösheten.

Regeringen redovisade i sin proposition om särskilda sysselsättningsåtgärder för budgetåret 1983/84 de extra insatser som skall vidtas denna vår. Såväl ungdomslagen som rekryteringsstödet gäller från den 1 januari i år. Efter vad jag inhämtat så klarar man ute i länen att ta hand om de ungdomar som berörts av ungdomslagen. Rekryteringsstödet har precis börjat att verka, och det är ännu för tidigt för att den stödformen skall ha hunnit ge fullt utslag.

Genom rekryteringsstödet har industrin och övriga näringslivet nu sin chans att med 50 % bidrag till lönekostnaden tidigarelägga behovet av nyanställningar. Den möjligheten utgår jag ifrån att man kommer att utnyttja.

De två besluten – förra våren och i höstas – om tidigareläggning av statliga investeringar samt beslutet om särskilda insatser inom den kommunala reparations-, ombyggnads- och tillbyggnadssektorn och inom turistområdet kommer att ge ytterligare 5 000–6 000 arbetstillfällen.

Jag vill också peka på att konjunkturinstitutets septemberbarometer räknade med ett sjunkande antal anställda under fjärde kvartalet 1983. Så blev det visserligen också, men inte alls i den utsträckning som förutsågs. Detta kan tyda på att även decemberbarometern är alltför pessimistisk.

Enligt länsarbetsnämndernas bedömning av sysselsättningsutvecklingen förväntas en sysselsättningsökning under andra kvartalet 1984, och under andra halvåret bedöms rekryteringen få en sådan omfattning att arbetslösheten kan komma att minska i en något mer betydande utsträckning. För industrin gäller att orderingång och produktion fortsätter att förbättras, men fortfarande finns emellertid utnyttjad kapacitet. Varslen om uppsägning och permittering ligger nu betydligt under nivån för ett år sedan.

Inom såväl regeringskansliet som AMS finns en hög beredskap för att gå in med ytterligare åtgärder om sysselsättningsituationen hastigt skulle försämrats.

Anf. 10 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! I finansplanen räknar regeringen med en viss ökning av sysselsättningen och en minskning av arbetslösheten under 1984, detta trots att den statliga sektorn beräknas få minskad sysselsättning. Inom industrin väntas enligt både finansplanen och nationalbudgeten ökad sysselsättning. Nu visar det sig emellertid att enligt den senaste konjunkturbarometern för industrin räknar företagen i stället med en ytterligare nedgång i sysselsättningen under första halvåret 1984. Detta var den omedelbara anledningen till min fråga. Hur går regeringens prognoser ihop med uppgifterna i konjunkturbarometern? Jag tackar Anna-Greta Leijon för svaret men finner det inte övertygande.

Det finns risk för en ytterligare ökning av arbetslösheten under detta år. Beslutsamma åtgärder måste sättas in för att förhindra detta. Regeringens ensidiga satsning på exportindustrin löser inte problemet. Men det handlar också om en långsiktig politik för att kraftigt minska antalet arbetslösa. Det handlar inte bara om att bekämpa konjunkturarbetslöshet. Sverige har under 1970-talet fått en permanent massarbetslöshet, en stor klass av utslagna, som bl. a. omfattar många ungdomar. Att de problemen löses är en förutsättning för en sund samhällsutveckling.

Inom fackföreningsrörelsen finns det nu en stark oro för den nuvarande utvecklingen, och stark kritik riktas mot regeringen för att åtgärderna mot arbetslösheten är otillräckliga. Låt mig erinra om några uttryck för detta. De visar också att det finns problem på andra håll än inom industrin.

Arbetslösheten bland Kommunalarbetareförbundets medlemmar uppgick i januari i år till över 30 000, vilket innebär en ökning med 7 000 på ett år. Av de arbetslösa inom Kommunal är 85 % kvinnor. Även inom Byggnads slår arbetslösheten rekord. Vid årsskiftet var 13 600 byggnadsarbetare arbetslösa, eller 12,3 % av hela kåren. Nationalbudgeten räknar med fortsatt nedgång i sysselsättningen inom byggnadsverksamheten under 1984.

Byggnadsarbetareförbundet har i ett brev till regeringen krävt bl. a. en utvidgning av det s. k. ROT-programmet.

I senaste numret av LO-tidningen kritiserar regeringen hårt för att den inte gjort något för att möta kravet på en sysselsättningsbudget. LO-förbundens arbetslöshetskassor håller på att knäckas, påpekar man, och man kräver att kostnaderna för arbetslösheten skall omvandlas till att avse fasta arbeten.

Måste inte regeringen dra några slutsatser av denna kritik från fackföreningsrörelsen, Anna-Greta Leijon, i stället för att visa upp den optimistiska bild som presenterats här i dag? När får vi den helt nödvändiga kraftiga minskningen av arbetslösheten i vårt land?

Anf. 11 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Ett område som jag tycker det finns anledning att se på med stor oro och som Carl-Henrik Hermansson nämnde är byggmarknaden. Vi vet att arbetslösheten där är mycket omfattande, och vi har många dystra rapporter från olika delar av landet när det gäller byggsysselsättningen. Därför arbetar vi inom regeringen intensivt med byggfrågorna, bl. a. i den speciella arbetsgrupp där företrädare för fyra berörda departement ingår. Vi har också kontakter med bl. a. de fackliga organisationerna.

Jag har f. ö. i dag på förmiddagen suttit tillsammans med representanter för regeringen och flera olika förbund från LO-sidan och konkret diskuterat en rad olika sysselsättningsprojekt. Det är på det sättet som vi arbetar och som vi förbereder olika åtgärder.

Regeringen gör bedömningen, bl. a. mot bakgrund av de uppgifter som vi får från arbetsförmedlingarnas kontakter med företagen och ute på fältet, att vi kan räkna med en minskad arbetslöshet och en ökad sysselsättning under 1984. Men naturligtvis har regeringen en önskan att uppnå det som Carl-Henrik Hermansson nämnde, nämligen att kunna omvandla det passiva

arbetsmarknadsstödet i form av den kontanta ersättningen till aktiva åtgärder. Steg för steg försöker vi att finna nya former för det. Vi måste utforma de praktiska åtgärderna innan vi kan avskaffa det kontanta stödet. Ungdomslagen är ett praktiskt exempel på hur vi arbetar. Vår strävan är att efter hand finna nya former.

Sysselsättningen är den fråga som är viktigast för oss. Den arbetslöshet som vi har nu är på intet sätt tillfredsställande – självfallet inte.

Anf. 12 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag har ingenting emot det som Anna-Greta Leijon nu har sagt. Det visar ett intresse för frågan som jag redan förut visste att hon har. Men det är ett faktum att utvecklingen inte tyder på att vi går mot bättre tider när det gäller arbetslösheten. Vi har fått en stark ökning av bolagens vinster och en stark uppgång på aktiebörsen, men vi har inte fått någon nedgång i arbetslösheten. Tvärtom ökar, som jag sade, arbetslösheten starkt inom Kommunal och Byggnads, två stora förbund. Inom industrin räknar man, enligt den konjunkturbarometer jag nämnde, med en minskad sysselsättning och en ökad arbetslöshet under första halvåret. Det visar att man inte får slå sig till ro, utan snabbt måste vidta nödvändiga åtgärder. Att, som bl. a. Byggnads aktualiserat, utvidga ROT-programmet så att det också gäller landsting och kommuner tycker jag är en av de åtgärder som borde vidtas.

Men naturligtvis måste man också vidta åtgärder som är av mer långsiktig karaktär.

Vi måste få ett verkligt nationellt industrialiseringsprogram i samhällelig regi. Vi måste få en sådan ordning att den tekniska utvecklingen styrs av de lönearbetande. Vi måste få ett omfattande program för den offentliga sektorns utbyggnad och förbättring. Vi måste få en allmän arbetstidsförkortning – i första hand till sju timmar, sedan till sex. Och vi måste få en reformering av den nuvarande arbetsmarknadspolitiken. Alla de åtgärderna är nödvändiga, och vi måste börja genomföra dem.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1983/84:286 om sex timmars arbetsdag

Anf. 13 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Lars-Ove Hagberg har frågat statsministern vilken uppfattning regeringen har i frågan om sextimmarsdagen och från vilka utgångspunkter den kommer att bearbetas.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Regeringens uppfattning är följande.

Sex timmars arbetsdag är ett långsiktigt mål. Det har i Sverige rått stor enighet om att arbetstidsförkortningar är ett sätt att utnyttja ett ökat standardutrymme. De har därför genomförts utan motsvarande neddragning

av lönen. För att kunna genomföra sådan arbetstidsförkortning krävs följaktligen att produktionen och produktiviteten ökar. Dessa förutsättningar kan endast uppnås genom kraftfulla ekonomisk-politiska insatser.

I regeringens tilläggsdirektiv till DELFA, delegationen för arbetstidsfrågor, har jag uttalat att det kan finnas möjligheter att ta ett första steg mot kortare arbetstid inom en inte alltför avlägsen framtid. DELFA bör därför belysa hur ett första steg mot kortare arbetsdag för alla skall kunna tas under 1980-talet. Efter en lång tid av reallönesänkningar ser vi nu en möjlighet till en viss reallöneökning under år 1984. Det är emellertid, enligt regeringens synsätt, arbetsmarknadens parter som i första hand måste avgöra i vilken takt det långsiktiga målet om en förkortning av den dagliga arbetstiden kan nås och hur generella arbetstidsförkortningar skall vägas mot andra arbetstidsreformer och mot andra standardförbättringar. DELFA kan i detta sammanhang bistå såväl regeringen som de politiska partierna och parterna på arbetsmarknaden med underlag för bedömningar i olika arbetstidsfrågor, bl. a. vad gäller frågan om förkortad daglig arbetstid.

Jag är övertygad om att vi går mot kortare arbetstider i framtiden. Jag är däremot inte säker på att vi ensidigt skall låsa oss för förkortningar av den dagliga arbetstiden. Vi bör också sträva efter att skapa möjligheter till en ökad valfrihet vad gäller arbetstiden, så att individerna från tid till annan, inom vissa gränser, kan välja hur de vill arbeta. I samband med arbetskraftsundersökningarna (AKU) genomförs f. n. på uppdrag av DELFA en undersökning om de arbetandes inställning till arbetstidsfrågorna. En rad försök med flexibla arbetstidslösningar pågår f. n. på olika ställen runt om i landet. Genom AKU-undersökningen och de olika försöksverksamheterna kommer vi att få ett bättre underlag för bedömningen och ställningstaganden när vi skall forma den framtida arbetstidspolitik.

Anf. 14 LARS-OVE HAGBERG (vpk):

Herr talman! "6-timmarsdagen kan komma fortare än vi anar, förmodligen redan på 1990-talet, säger Ingvar Carlsson, framtidsminister i regeringen och ordförande i det socialdemokratiska partiets programkommitté.

Att införa sex timmars arbetsdag är en stor operation, säger landets finansminister Kjell-Olof Feldt till A-pressen några dagar senare.

– Det tar lång tid och kräver en kraftig produktionsökning och en betydande folkomflyttning.

– Jag förstår faktiskt inte vad Feldt menar på den här punkten, säger Olof Palme omedelbart därefter till Stockholms-Tidningen.

Vilken soppa!"

Detta är ett citat ur Metallarbetaren nr 3 den 20 januari och underlag till min fråga. Lägg därtill den programförklaring som arbetsmarknadsministern nu har gett för regeringens del i arbetsmarknadspolitik, så är förvirringen egentligen total men ändå på sätt och vis klargörande, för man har ju gett framtidsministern en riktig läxa. Han har gjort sitt. Han har spelat rollen som den framsynte radikale regeringstalesmannen. Men när det verkligen blir

allvar, gäller inte hans ståndpunkter längre.

I det här läget borde en arbetstidsförkortning vara direkt möjlig, med tanke på arbetsmarknadsministrarnas utgångspunkter. Det gäller nämligen att ha råd med en sådan standardhöjning. Helt nyligen blev det bekant att lönerna i Sverige ligger väldigt lågt. Det handlar alltså om produktionskostnaderna vad gäller arbetskraften. Vi ligger på trettonde plats. Från den utgångspunkten kunde vi ha råd med både reallöneökningar och en arbetstidsförkortning. Men f. n. är det inte möjligt i socialdemokratis Sverige. Där är det arbetsmarknadens parter som bestämmer. Arbetsgivarna och regeringen i skön förening har bestämt att lönekostnaderna inte får öka. Såvitt jag förstår blir det stopp här.

Det helt avgörande är emellertid att bakom motiven för en arbetstidsförkortning finns stora problem. Det handlar om jämlikhetsfrågan, förhållandena när det gäller barnen och familjen, fritiden som skall utnyttjas på ett riktigt sätt och möjligheterna att delta i den demokratiska processen. Vidare gäller det att kunna förhindra den utslagning och den utsortering som i dag är omfattande. En arbetstidsförkortning skulle kunna ge fler jobb i en tid av stor arbetslöshet. Dessutom skulle den vara en gigantisk fördelningspolitisk reform.

Om regeringen tar så lättvindigt på arbetstidsfrågan, hur går det då med de problem som ligger bakom kravet på sextimmarsdagen? Det är ju den stora frågan i det här läget. Vad händer om regeringen inte tar tanken på sextimmarsdagen på allvar? I stället låter man framtidsministern, finansministern, statsministern och ibland också utrikesministern diskutera den här frågan under total förvirring. Sedan skall arbetsmarknadsministern lägga allt till rätta på det vanliga sättet, utan att prioritera arbetstidsfrågan.

Anf. 15 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Jag tycker att Lars-Ove Hagberg ganska bra visade på de olika utgångspunkterna i den här debatten. Just därför att man har så olika utgångspunkter för önskemålen när det gäller förkortad arbetstid kan debatten te sig ganska förvirrad. En del vill åstadkomma jämställdhet, en större jämlikhet och bättre föräldrar med en reform av detta slag. Andra vill åstadkomma mer av arbetstillfällen. Det finns ytterligare utgångspunkter för debatten. Det är inte så att regeringen tar lätt på den här frågan, tvärtom.

Den delegation för arbetstidsfrågor som kom till 1974 på den socialdemokratiska regeringens initiativ och som under de sista borgerliga regeringsåren förde en ganska tynande tillvaro har fått nytt liv. Jag skulle vilja påstå att den nu sprudlar av liv. Konferenser ordnas och diskussioner förs om en rad olika arbetstidsfrågor. Konkret försöksverksamhet pågår på flera orter i landet. Dessutom pågår ett intensivt forskningsarbete. Debatten om arbetstidsfrågor börjar bli mycket omfattande ute i landet. Inom många föreningar, inom – tror jag – alla politiska partier och inom de fackliga organisationerna diskuteras denna fråga. Vi behöver faktiskt ett bättre underlag för att kunna bedöma vad olika typer av arbetstidsförkortningar kan leda till ur jämställdhetssynpunkt, ur välfärdssynpunkt och ur

sysselsättningsynpunkt. Det är för att skaffa ett sådant underlag baserat på diskussioner bland olika medagerande, på forskning och på praktisk försöksverksamhet som vi har DELFA. Jag vill påstå att vi inte tar den här frågan lättvindigt. Det är tvärtom med stort intresse som regeringens olika ledamöter deltar i den här diskussionen.

Anf. 16 LARS-OVE HAGBERG (vpk):

Herr talman! Det är ganska förbluffande: När DELFA nu skall ta fram ett underlag för diskussion, då kan landets framtidsminister spela ut det kortet i radikal anda, samtidigt som landets finansminister helt lägger locket på – såvitt jag förstår helt utan underlag, om han inte har tillgång till DELFA-material som inte jag känner till. Samtidigt skall arbetsmarknadsministern lägga locket på den allmänna debatten och skjuta över den på DELFA-diskussionen – det är ju regeringens policy i detta läge.

Men kanske allvarligare är: De problem som finns bakom kraven på sextimmarsdag – beträffande jämlikhet, barn och familj, jobb, utslagning och fördelningspolitik – vad händer med dem om man skall vänta på en tillväxt i det kapitalistiska samhället? Det är ju detta som man sitter och funderar över inom DELFA i dagens läge. Kan detta samhällssystem skapa en sådan tillväxt att vi kan lösa dessa problem? Vill DELFA ge illusionen av att man utredningsvägen kan klara det? Då sprider man verkligen en illusion.

Såvitt jag förstår är regeringen inne på – det är väl vad landets finansminister, som väger ganska tungt i regeringen, säger – att det tar lång tid, om det ens någonsin är möjligt, att i det här samhällssystemet skapa sådana resurser att man kan genomföra sex timmars arbetsdag på de villkor som regeringen har ställt upp. Därför handlar det om en gigantisk omfördelning för att lösa de problem som ligger bakom sextimmarsdagen. Är det inte där som problemet egentligen ligger, att regeringen försöker skjuta hela frågan framför sig?

Arbetsmarknadsministern försöker också i budgetpropositionen påstå att de fyra största partierna i riksdagen är överens om en viss form av arbetstidspolicy, medan vpk skulle vara för en arbetsdelning med lönedelning, vilket är djupt falskt.

Anf. 17 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! DELFA är inte till för att sopa någon debatt under mattan. DELFA har fått tilläggsdirektiv för att stimulera debatten och för att öka kunskapen om arbetstidsförkortning av olika slag. Det finns ju väldigt många olika sätt att förkorta arbetstiden på. Och jag tror att det också kan vara bra att diskussionen handlar inte bara om en förkortning av den dagliga arbetstiden.

DELFA arbetar inte enbart som en utredningsmaskin. DELFA jobbar också så att man genom konferenser och praktisk försöksverksamhet skaffar ett underlag för en debatt långt ute i många fackliga organisationer, hos klubbar och föreningar av olika slag i Sverige.

Det är inte bara genom utredningar och pappersarbete som DELFA

arbetar i dag. DELFA arbetar så också, men dessutom handlar det om ett konkret arbete ute på enskilda företag och på arbetsplatser inom den offentliga sektorn.

Anf. 18 LARS-OVE HAGBERG (vpk):

Herr talman! Jag vill bara konstatera att framtidsminister Carlsson och finansminister Feldt trots arbetsmarknadsministrarnas insatser med DELFA diskuterar den här frågan och styr diskussionen. Arbetsmarknadsministern kanske väger för lätt i det här sammanhanget.

Att diskutera om arbetstidsförkortningen skall ske generellt per dag eller på annat sätt är ett sätt att avleda diskussionen från de problem som nu föreligger, om jämlikheten, barnens problem, fritiden, utslagningen, arbetena och fördelningspolitiken. Man kan väl inte åstadkomma förbättringar här genom vissa delreformer? Det kan väl inte vara möjligt?

Dessutom är det väl så att man låter bli att diskutera den grundläggande frågan: Kan vi satsa på storfinanserna i det här samhället och samtidigt förkorta arbetstiden, om vi skall ha den traditionella tillväxt som vi haft under 1950- och 1960-talen och under delar av 1970-talet?

Anf. 19 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Som jag sade har DELFA fått nya direktiv för att stimulera debatten – inte för att sätta munkavle på några, vare sig finansministrar, arbetsmarknadsministrar, framtidsministrar eller Lars-Ove Hagberg.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1983/84:294 om bättre arbetslöshetsstatistik

Anf. 20 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Carl-Henrik Hermansson har frågat mig om jag avser att ta något initiativ för att Sverige skall få en mera rättvisande arbetslöshetsstatistik.

Vid den åttonde internationella konferensen för arbetsmarknadsstatistiker i Genève 1954 antogs en resolution angående arbetskrafts-, sysselsättnings- och arbetslöshetsstatistik som f. n. gäller som internationellt samordningskriterium. Enligt denna resolution bör alla personer över en viss ålder som under en referensperiod tillhör någon av följande kategorier räknas som arbetslösa:

1. personer disponibla för arbete vars anställningskontrakt gått ut eller tillfälligt upphört och som är utan arbete samt söker arbete mot lön eller för vinst,
2. personer disponibla för arbete, med undantag för lindrigare sjukdom, som söker arbete mot lön eller för vinst och som aldrig arbetat tidigare eller gjort ett uppehåll i arbetet,

3. personer utan arbete och disponibla för arbete som avvaktar nytt arbete med början vid ett senare datum än under referensperioden och

4. personer som permitterats tillfälligt eller på obestämd tid utan lön.

I Sverige utgör arbetskraftsundersökningen den officiella arbetslöshetsstatistiken. Det kan konstateras att den stämmer väl överens med gällande internationella rekommendationer.

Carl-Henrik Hermansson hänvisar till en tidningsartikel i vilken det anses att personer i beredskapsarbete och med lönebidrag skall räknas som arbetslösa och att det finns lagligt stöd för detta.

I dag bedrivs beredskapsarbeten inom industrin, sjukvården, barnomsorgen, byggnadssektorn osv. Listan kan göras lång. En beredskapsarbetare får avtalsenlig lön och omfattas av samma försäkringar som alla andra på arbetsmarknaden. Att räkna en person i beredskapsarbete som arbetslös är mig helt främmande.

Detsamma gäller för personer som är anställda med lönebidrag. Tack vare bidragen kan personer som har arbetshandikapp av olika slag få anställningar på den reguljära arbetsmarknaden. Den som är anställd med lönebidrag har i normalfallet en tillsvidareanställning och omfattas fullt ut av anställningsskyddslagens regler om anställningstrygghet.

Vad för lagligt stöd som åsyftas när det anses att personer i beredskapsarbete och med lönebidrag skall räknas som arbetslösa vet jag inte. Jag känner inte till någon sådan lag.

Vad gäller förtidspensionering kan en person förtidspensioneras av arbetsmarknadsskäl. Personen i fråga är emellertid då inte längre arbetssökande och skall följaktligen inte räknas in i statistiken som arbetslös.

Anf. 21 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Leijon för den här redogörelsen, som jag emellertid tycker går förbi att här faktiskt finns vissa problem. Det är ju heller ingen helt ny diskussion. Den förekom redan på 1960-talet, då socialdemokraterna förra gången satt i regeringsställning. Då avvisade de bestämt att man skulle räkna in personer i arbetsmarknadsutbildning osv. som arbetslösa. Sedan kom perioden av borgerliga regeringar. Då var det de borgerliga partiernas tur att söka hålla definitionen av arbetslöshet så snäv som möjligt. Nu har vi ny regering, och nu har det svängt igen. Men allvarligt talat skall ju inte den svenska arbetslöshetsstatistiken tolkas efter färgen på den sittande regeringen. Landshövding Hans Hagnells inlägg, som jag har citerat i min fråga, tycker jag därför är välgörande. Själv socialdemokrat är han kritisk mot arbetsmarknadsstyrelsens sätt att presentera arbetslöshets-siffrorna. "Våra arbetslöshets-siffror är skrytsiffror och ger inte en rättvis bild av läget", säger Hagnell. Han tycker bl. a. att personer i arbetsmarknadsutbildning, personer med lönebidrag och en betydande del av de förtidspensionerade också bör räknas in som "utslagna" när läget på den svenska arbetsmarknaden presenteras.

Arbetslöshetsstatistik skall fylla olika behov. Dels skall den ge en vägledning för samhället och myndigheterna när det gäller den konkreta

kampen mot arbetslösheten. Det är då viktigt att veta vilken ställning de olika grupperna har, hur många som är öppet arbetslösa, hur många som är deltidarbetslösa, hur många som finns i samhälleliga beredskapsarbeten, hur många som finns i arbetsmarknadsutbildning, hur många som har lönebidrag, hur många som är förtidspensionerade av arbetsmarknadsskäl, hur många som är latent arbetslösa osv. Dels skall också arbetslöshetsstatistiken vara en varnings- och kampsignal som för alla visar nödvändigheten av insatser för att bereda alla människor ett meningsfullt arbete.

Jag citerar återigen Hans Hagnell:

”Att publicera så låga siffror som AMS leder till passivitet och ger myndigheterna alibi för att inte försöka skapa fler varaktiga jobb.”

Ett obestridligt faktum är ju att det är den lägre siffran för antalet öppet arbetslösa som är den vanligen förekommande när arbetslösheten i Sverige skall presenteras. Och jag håller med Hans Hagnell om att det ger ett missvisande intryck. Man borde också publicera en siffra som omfattar samtliga personer som vid en viss tidpunkt är på ett eller annat sätt utslagna från den reguljära arbetsmarknaden och saknar ett fast och varaktigt jobb. Varför vill inte arbetsmarknadsministern ta ett initiativ för en sådan mer sannfärdig presentation?

Anf. 22 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att den arbetslöshets-siffra som vi har i dag inte är låg. Jag tror inte att vare sig AMS eller andra myndigheter tycker att den är det. Den är hög för svenska förhållanden. Därför uppfattas den inte som låg och därför leder den inte till passivitet bland myndigheterna.

Men arbetslöshets-siffran visar inte hela sanningen, den visar inte alla problem på arbetsmarknaden. I det stycket har naturligtvis Carl-Henrik Hermansson rätt. Det finns mycket stor anledning för oss att i detalj redovisa alla de bekymmer och problem som finns bakom det faktum att vi har många människor i särskilda åtgärder, t. ex. beredskapsarbeten. Det gör vi också. Jag skulle vilja påstå att vi överflödas av statistik med precis de uppgifter som Carl-Henrik Hermansson efterlyser. Det finns ingen som försöker dölja några uppgifter av det slaget.

Men det som Hans Hagnell tycks ha sagt och det som Carl-Henrik Hermansson frågade mig i den skriftliga frågan gällde vilka som skall anses vara arbetslösa enligt statistiken. Där är det fel att räkna in människor t. ex. med lönebidrag, som har avtalsenlig lön, fast arbete och anställnings-trygghet.

Jag tror att vi skall skilja på dessa olika saker. Men jag håller helt med Carl-Henrik Hermansson om att vi behöver en statistik som visar hur många människor vi har i arbetskraften, hur många människor som är sysselsatta, hur många som har deltidarbete, hur många av dem som vill ha längre arbetstid, hur många av dem som vill ha kortare arbetstid, hur många människor vi har i beredskapsarbete, med lönebidrag, i arbetsmarknadsutbildning och allt annat. Är det så att Carl-Henrik Hermansson saknar statistik skall jag se till att han får den.

Anf. 23 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag försäkrar att jag är väl försedd med statistiska uppgifter. Annars tackar jag naturligtvis för statsrådet Leijons omtanke. Finns det något ytterligare hon kan ge mig tar jag självfallet emot det.

Nu är det emellertid så att det bland ämbetsmännen inte bara är landshövding Hagnell som har kritiserat den nuvarande arbetslöshetsstatistiken. Det gör också t. ex. länsarbetsdirektören i Malmö, Göte Bernhardsson, i senaste numret av LO-tidningen. Där ställs redan i rubriken frågan: "Förbättras sysselsättningen – eller bara statistiken?"

Bernhardsson ger själv omdömet: "Statistiska effekter av reformen används för att förringa problemen på arbetsmarknaden." Han syftar då konkret på ungdomslagen för 18–19-åringar. Tidigare har ungdomarna under viss period varit öppet arbetslösa och registrerats som sådana, medan de under andra tider har gått i beredskapsarbete på heltid. Nu försvinner de ur arbetslöshetsstatistiken, och det motsvarar ungefär den halva procentens minskning av arbetslösheten som man räknar med i finansplanen. Det löser självfallet inte de underliggande arbetsmarknadsproblemen, påpekar Bernhardsson.

Hagnell anser att det totala antalet "utslagna" i hela landet uppgår till närmare 800 000, vilket motsvarar 17–18 % av antalet arbetsföra personer. Den siffran ger enligt hans mening en rättvisare bild av de faktiska problemen än de 3,5 % som både AMS och regeringen brukar anföra.

Det är bra att Anna-Greta Leijon nu säger att vi inte har en låg siffra för arbetslösheten. Jag vill då knyta an till den debatt vi förde tidigare och där jag framförde den meningen att det behövs oerhört kraftfulla åtgärder för att verkligen kraftigt reducera arbetslösheten och underströk nödvändigheten av detta. Hur är det – var det inte så att Anna-Greta Leijon själv under oppositionstiden tyckte att statistiken på en rad punkter när det gällde arbetslösheten i landet var delvis missvisande?

Anf. 24 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Nej, jag tycker inte att statistiken är missvisande. Däremot har jag sagt – det har jag gjort många gånger också här i kammaren – att statistiken över arbetslösheten inte ger en tillräcklig bild av de problem vi har. En del av de informationer som finns i statistiken över arbetsmarknadspolitiska åtgärder visar på svagheter i den underliggande öppna arbetsmarknaden. Precis det sade jag när vi var i oppositionsställning, och precis samma uppfattning har jag nu.

Ungdomarna i ungdomslag kommer att finnas med i statistiken över arbetsförmedlingens arbetsökande, en statistik som här i landet redovisas offentligt varje månad.

Jag tror inte att det är på det sättet att människor i Sverige behöver se högre arbetslöshetssiffror för att ta allvarligt på problemen. Jag är tvärtom övertygad om att de siffror och den statistik vi har över situationen på arbetsmarknaden väl motsvarar det intresse vi måste ägna detta och de insatser vi måste göra för att lösa problemen.

Anf. 25 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Det senare är jag också övertygad om. Det kom till uttryck bl. a. i de uttalanden från Kommunalarbetareförbundet, Byggnads och LO-tidningen som jag citerade. Det finns ett starkt krav på mera kraftfulla åtgärder mot arbetslösheten.

Men ett faktum är annars att regeringen och myndigheterna i olika sammanhang huvudsakligen anför siffran för den öppna arbetslösheten på 3,5 % och gör det också vid internationella jämförelser. Jag tror inte att det återspeglar de verkliga arbetsmarknadspolitiska förhållandena.

Jag minns mycket väl från debatter vi hade under socialdemokratins oppositionstid att Anna-Greta Leijon bl. a. mycket bestämt hävdade att de deltidsarbetslösas problem måste uppmärksammas på ett helt annat sätt. Det tyckte jag var riktigt. Men det är lika riktigt i dag.

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Jag tycker att de deltidsarbetslösas problem är lika viktiga nu som jag tyckte när jag var i opposition.

I internationella sammanhang talar jag så ofta jag kommer åt om att vi i Sverige har en internationellt sett låg öppen arbetslöshet, men att det är bl. a. tack vare att vi har en aktiv arbetsmarknadspolitik. Jag tycker inte att den är någonting att dölja internationellt. Jag tycker tvärtom att den är någonting som vi kan vara ganska stolta över – därför brukar jag, som sagt, så ofta jag kommer åt redovisa de statistikserier vi har över de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna – beredskapsarbeten och allt det andra.

Vi har inte någon anledning att skämmas över den svenska arbetsmarknadspolitiken. Vi har ingen anledning att dölja att när det brister på den öppna arbetsmarknaden kan vi minska arbetslösheten genom just sådana åtgärder.

Anf. 27 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag tyckte att vi tidigare var överens om att ett väldigt viktigt inslag i politiken mot arbetslösheten är just att satsa på att skapa fasta arbeten i större utsträckning än vad som nu är fallet. Detta hoppas jag står fast.

Ett faktum är att siffran för den öppna arbetslösheten – den siffra som brukar anföras i diskussionerna och som anføres när man i finansplanen diskuterar sysselsättningsproblemen och kampen mot arbetslösheten – icke ger en helt rättvisande bild av läget på arbetsmarknaden. Jag tycker att det är bra att statsrådet Leijon här har erkänt detta. Jag hoppas att den visdomen sprider sig till dem som skriver finansplaner och annat. Där måste man nämligen diskutera problemen i hela deras vidd och icke bara delar av verkligheten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om sjukbidrag åt
neurosedynskada-
de*

Anf. 28 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Sven Munke har frågat mig om jag tänker ingripa mot den orättvisa han anser råda när det gäller neurosedynskadades möjligheter att få sjukbidrag.

Sjukbidrag enligt lagen om allmän försäkring är en form av förtidspension som utgår under en viss begränsad tid, vilken skall anges när bidraget beviljas. Förutsättningen för sjukbidrag är, liksom för förtidspension, att arbetsförmågan på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är nedsatt med minst hälften.

Vid bedömningen av i vad mån arbetsförmågan är nedsatt skall beaktas den försäkrades förmåga att skaffa sig en arbetsinkomst eller att utföra annan arbetsprestation. Det är alltså förmågan att skaffa sig inkomst av förvärvsarbete som bedöms, inte förekomsten av visst handikapp eller orsaken till detta.

Rätten till sjukbidrag gäller alltså lika för en neurosedynskadad som för personer med andra former av handikapp. Det är försäkringskassan som på grundval av läkarintyg och andra uppgifter om den sökandes förhållanden skall avgöra om villkoren för sjukbidrag är uppfyllda. Försäkringskassans beslut kan överprövas hos försäkringsrätt och försäkringsöverdomstol.

Mot denna bakgrund finner jag det inte möjligt att utöver de bestämmelser som finns införa några särskilda regler för neurosedynskadades rätt till sjukbidrag.

Jag vill tillägga att en handikappad, oberoende av om han eller hon får sjukbidrag eller förtidspension, kan få handikappersättning om handikappet gör det nödvändigt med mera tidskrävande hjälp eller leder till betydande merutgifter.

Anf. 29 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret. Anledningen till frågan är att en del neurosedynskadade ungdomar har hamnat mellan paragraferna.

Vi minns alla neurosedynkatastrofen. Vi minns också samhällets löften till de drabbade barnen och till deras föräldrar. Det var klara och generösa besked. Allt som kunde göras skulle göras för att dessa barn skulle få ett så bra liv som möjligt. Aldrig skulle de behöva ha några bekymmer för sin försörjning. Har då samhället uppfyllt dessa löften? Enligt det svar jag nu fick är det inte på det sättet.

De neurosedynskadade barnen är nu i tjuugoårsåldern. En del har, som jag inledningsvis nämnde, hamnat mellan paragraferna, och det gäller faktiskt dem som har de gravaste skadorna. Det är ingen stor grupp, men var och en av dem är en mänsklig varelse, som kan begära samhällets stöd av såväl humanitära skäl som för att de tjuugoåriga löftena skall infrias.

Det finns exempel på neurosedynbarn som man tagit sjukbidraget ifrån under hänvisning till att vederbörande studerar. Kan man studera kan man också arbeta, heter det.

En som har fått ett sådant brev från myndigheterna och som har fått sitt bidrag indraget är en flicka ifrån min kommun. Hon är född utan ben och höfter. Hon saknar tummar och har i stället fem fingrar på vardera handen.

Men det finns också andra fall där skadade ungdomar valt att hoppa av studier för att inte gå miste om sjukbidraget. Jag måste säga till statsrådet att det är dåligt med svängrummet för denna grupp.

Flickan i mitt exempel – Landskronaflickan Mona Landgren – förlorade sitt handikappbidrag på 9 000 kr. om året 1979. Nu har hon visserligen fått det tillbaka, men i stället har man dragit in sjukbidraget på 30 000 kr. om året. Man kan fråga sig om det är förbundet med den statliga sparsamheten eller om det är paragrafryttarna som skall bestämma, trots att det givits så uttryckliga och generösa löften en gång i tiden.

I november i fjol drogs sjukbidraget in för Mona med hänvisning till att andra, friska ungdomar som vill studera själva får finansiera sina studier genom studiebidrag eller liknande. Vet socialministern att det går till på det sättet?

Större delen av försörjningen kan alltså dras in därför att vederbörande är ambitiös och vill skaffa sig en utbildning.

”Jag känner till flera svårt handikappade som har fått sjukbidraget eller förtidspensionen indragen på grund av studier eller som tvingats sluta sina studier för att få behålla bidraget.” Det säger professorn i civilrätt vid universitetet i Lund Anna Christensen, som också engagerat sig hårt för de handikappades rättigheter.

Jag frågar nu: Tänker socialministern agera för att ge dessa den hjälp och det stöd som de är berättigade till och inlösa de löften som denna grupp fick för 20 år sedan?

Anf. 30 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Jag har den övertygelsen att vi har en förpliktelse att hjälpa alla handikappade, oavsett orsaken till handikappet eller vilket uttryck handikappet tar sig.

Nu utgår den försäkringslagstiftning vi har från nedsättningen i arbetsförmåga, inte från arten av handikapp. Man delar inte in de handikappade i neurosedynskadade, blinda eller döva, bl. a. därför att de handikappade själva värjer sig mot den indelningen. De vill bli behandlade som andra.

Herr Munke nämnde ett fall – en neurosedynskadad flicka. Jag har varit i kontakt och pratat med henne vid ett par tillfällen och är ganska väl insatt i fallet. Jag tycker att det är en självklarhet att reglerna på detta område skall vara avpassade så, att man får den hjälp man behöver för att klara studier eller arbete. En del av reglerna – det gäller handikappersättning, förtidspension, sjukskrivning och annat – är ibland litet för stela för att passa det enskilda rehabiliteringsfallet.

Nu är jag, som herr Munke vet, förhindrad att ge mig in på det speciella fallet, och det har heller inte herr Munke begärt att jag skall göra. Det fallet är dessutom under rättslig prövning i försäkringsdomstolen, och då är det

särskilt olämpligt att jag ger mig in på sakfrågan. Jag kan bara intyga att jag har ett starkt engagemang i dessa frågor. Det tror jag att också herr Munke har, men jag betvivlar starkt det moderata samlingspartiets engagemang. Man tar inte bort 30 miljarder från de offentliga utgifterna utan att det väldigt starkt och hårt drabbar just handikappgrupperna. Det är en sak att fundera på.

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om sjukbidrag åt
neurosedynskada-
de*

Anf. 31 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! Angrepp av det slag som på slutet riktades mot moderata samlingspartiet är vi mycket vana att få från det hållet. Men en sak är klar, och det är att vi har skrivit in i vårt partiprogram att när någon verkligen behöver stöd och hjälp skall det inte fifflas med några paragrafer hit och dit, utan de som behöver hjälp skall få stöd.

Det stöd jag här nämner utlovades för 20 år sedan. Många föräldrar tog då hand om sina handikappade barn i stället för att skicka in dem på institutioner. Hur mycket sparade inte staten på det viset?

Nej, herr talman, de neurosedynskadade med grava handikapp som fått sina bidrag indragna av byråkratiska skäl är i dag förtvivalade. Deras föräldrar är lamslagna. De flesta av de svenskar som informerats om detta förhållande är upprörda. Sveriges socialminister säger sig inte kunna göra något. Detta är alltså Valfärdssverige 1984.

Herr talman! Det är enbart av respekt och aktning för denna kammars etiska regler och det språkbruk som här gäller som gör att jag inte spontant säger vad jag känner.

Anf. 32 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Det sätter jag värde på, fast jag i och för sig inte har någonting emot uppriktighet – då har jag någonting att svara.

Jag är beredd att medverka på allt sätt för att de lagar och regler som i dag gäller skall tillämpas på det sätt de är tänkta att tillämpas på. Jag är också beredd att komma till riksdagen och föreslå förändringar så småningom, framför allt då det gäller rehabilitering. Men herr Munke känner ju till reglerna. Jag får inte ingripa i det enskilda fallet. Och så långt vill väl ändå inte herr Munke gå, att vi skall sätta lagen ur spel – utan att vi har fattat ett beslut om att ändra lagen.

Det är en mycket olycklig väg att gå, tycker de handikappade – bl. a. den handikappade flickan som herr Munke nämnde – att placera in henne i ett fack. Hon vill vara som andra. Hon vill ha utbildning och arbete, och det är vår sak, med de regler vi har – eller de regler vi kan ändra – att ge henne och andra handikappade ungdomar, och även handikappade vuxna, den möjligheten.

Anf. 33 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! Jag har full förståelse för att regler och lagar skall följas. Men i det fall jag talar om drog man in bidraget i november i fjol. Flickan är förtvivalad. Vad skall hon leva av? Hon får bli ett socialfall, trots att

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om fördelningen
av biljetter till Ope-
rans föreställningar*

socialministern sade att det behövde hon aldrig befara att bli. Nu är hon ett sådant.

Anf. 34 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Jag kan fortfarande inte gå in på det enskilda fallet, även om jag är ganska väl insatt i det.

Nu vill jag bara ha sagt, herr Munke, att ändrar man reglerna – vilket jag tror att man måste göra – så kostar det pengar. Och om man då företräder ett parti som vill ta bort 30 miljarder av de knappa resurser vi redan har, så bör man vara medveten om att det kommer att drabba de handikappade. Men jag tar fasta på herr Munkes positiva vilja att bidra med pengar om det kommer ett reformförslag på det här området. Då prövas viljan i handling, inte i ord.

Anf. 35 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! På medeltiden gjorde man sig av med dem som hade sådana här grava handikapp. Jag trodde inte att det förekom nu här i landet. Det är väl i alla fall så att vederbörande måste ha sin försörjning under tiden tills man har gjort de lagändringar som behövs i det här fallet. Det har ju uttryckligen givits ett löfte för 20 år sedan. Men det är, som flera har sagt, en yngre politiker som har kommit fram nu och som inte kände till vad man beslutade för 20 år sedan.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på fråga 1983/84:296 om fördelningen av biljetter till Operans föreställningar

Anf. 36 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Ingrid Sundberg har bett mig redogöra för vilka regler som gäller vid fördelningen av biljetter till Operans mer eftertraktade föreställningar.

Jag vill peka på att Operan är ett självständigt aktiebolag, där regeringen tillsätter styrelsens ledamöter. Operans styrelse ansvarar för verksamheten.

Enligt uppgifter som jag har inhämtat från Operan gäller att 40 % av salongen även på icke abonnemangsföreställningar kan vara förhandsbokad för grupper bl. a. från landsorten, Skådebanan, skolor m. fl. Förutom några speciella abonnemangsföreställningar finns därmed 60 % av platserna att tillgå för den köande allmänheten såväl per telefon som i biljettkontoret. För det mesta innebär detta inga problem. Vid föreställningar där publikintresset är mycket stort, som t. ex. de nu aktuella föreställningarna av Nötknäpparen, är efterfrågan så många gånger större än tillgången att problem oundvikligen uppstår. Operan förfogar endast över ca 1 000 platser varifrån man ser bra. Detta innebär att de 600 platser som står till de köandes förfogande endast räcker till några hundra personer eftersom en köpare i det aktuella fallet kan köpa upp till fyra biljetter. Biljetterna på parkett och första raden säljs slut

först och detta meddelas kön. Intrycket att biljetterna är slut när omkring 50 köande kommit fram härrör från detta, och många vänder då om eftersom man inte alltid vill sitta på andra eller tredje raden.

Det kan konstateras att Operans genomsnittliga beläggning är hög. Som information kan nämnas att Nötknäpparen under perioden november-januari setts av ca 30 000 personer.

Enligt min mening är det bra att landsorten har tillgång till biljetter på Operan. Den slutsats vi bör dra är att Operan är omtyckt och har genomslag hos sin publik.

Anf. 37 INGRID SUNDBERG (m):

Herr talman! Jag skall be att få tacka kulturministern för svaret, och jag tackar alldeles särskilt mycket, eftersom jag redan från början var medveten om att det inte var nödvändigt med tanke på Operans organisation. Jag förutsatte emellertid att kulturministern, liksom jag, är intresserad av att få denna fråga belyst också här i riksdagen, eftersom den är av stort allmänt intresse.

Orsaken till att jag ställde frågan var den att jag, liksom så många andra, ständigt får höra hur svårt det är att få biljetter till Operans mest eftertraktade föreställningar.

I Operans annons till Nötknäpparen den 21 januari står: När den ordinarie försäljningen börjar är ca 40 % av salongen förhandsbokad för abonnemangsgrupper, Skådebanan m. fl. Alla återstående biljetter säljs därefter sju dagar före föreställningen.

Detta är också vad kulturministern angav i sitt svar. Operan har 1 000 platser, kanske 1 100 platser, även om man inte ser från alla dessa platser. Detta borde med en generös tolkning innebära, som kulturministern sade, att 600 biljetter säljs på biljettkontoret. Nu anordnas emellertid, ofta på privat initiativ, köer med könummer. Det är inte riktigt, som sägs i svaret, att många anser att det inte är värt att försöka få biljetter, när det meddelats att biljetterna till parkett och första raden är slut.

Jag passerar Operans köer när jag går till riksdagen på morgnarna, och jag har också talat med många som står i kö. Det råder ett allmänt missnöje, och det sägs klart och koncist att det inte säljs 600 biljetter till de eftertraktade föreställningarna. Många har sagt att biljetterna brukar vara slut vid könumren 70–90.

Nu föreligger Operans verksamhetsberättelse från föregående spelår. Jag har med intresse tagit del av berättelsen. Åtskilliga intressanta upplysningar lämnas. Inte minst gäller detta Operans beläggning och fördelningen av publik på olika kategorier. Ser man på medeltalet när det gäller Operapubliken, finner man att medeltalet beträffande Skådebanan – abonnemang, lösen, personal och fribiljetter – faktiskt blir bara 25 %. Summan av ordinarie biljettköp och det som avser studerande och pensionärer uppgår enligt berättelsen till 71,4 %. Detta gäller då genomsnittet beträffande alla föreställningar.

Min fråga avsåg, som sagt, de mest eftertraktade föreställningarna. Vart

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om fördelningen
av biljetter till Ope-
rans föreställningar*

*Om fördelningen
av biljetter till Ope-
rans föreställningar*

tar då biljetterna vägen?

40 % skulle stå till förfogande för landsorten. Det är ofta sex timmars telefonkö. I Lund har åtskilliga påtalat att man inte ens får stå i kö längre, därför att kön är så stor att den inte får bli större. Jag skulle vara tacksam om kulturministern bättre kunde förklara bl. a. hur landsorten skall kunna komma i åtnjutande av biljetter.

Anf. 38 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Antalet biljetter som återstår när förhandsbokningarna är gjorda för grupper och andra och som alltså blir föremål för öppen försäljning kan uppgå till omkring 600. Biljetterna fördelas på telefonbeställningar, som tar ca 25 %, och på den kö som finns på teatern. Det är klart att det när det gäller föreställningar med stor publikattraktion blir långa köer. Många människor blir utan biljetter, och det skapar stark irritation. Det är Operans sak att se till att biljetterna fördelas på bästa möjliga sätt. Man kan knappast göra detta genom att sälja fler biljetter än vad som motsvaras av antalet platser i salongen. På något sätt är det emellertid bra att det är så stor efterfrågan på biljetter. I grund och botten är detta någonting att glädjas åt. Möjligen skall man när det gäller Operan också vara glad över att köerna inte är så långa som vid t. ex. vissa musikaler i världsstäderna. För ett par veckor sedan var jag i London och såg då att man just hade börjat sälja biljetter till musikalen *Cats* för september- och oktoberföreställningarna. Vid Stockholmsoperan har vi ändå en rimlig kötid, men föreställningarna är så bra att de skulle förtjäna oktoberköer i januari.

Anf. 39 INGRID SUNDBERG (m):

Herr talman! Bengt Göransson och jag har samma syfte med den här debatten – vi vill att så många som möjligt skall få se Operans föreställningar. Men jag skulle vilja ha följande fråga belyst: Finns det någon gräns för hur stor andel av biljetterna som får säljas till t. ex. studerande och pensionärer, hur stor andel som får gå till landsorten, hur stor andel som får gå till fribiljetter eller förmedlas genom anställda? Det har förekommit, och det vet kanske Bengt Göransson, uppgifter från Operans ledning om att ibland 40 % av biljetterna har stått till de anställdas förfogande för att säljas genom dem.

Till sist: Finns det några möjligheter att beställa operabiljetter per brev? Det finns väldigt många ute i landsorten som inte har någon möjlighet att sitta sex-åtta timmar i telefonkö och som skickar in sina beställningar. Ibland får de inget svar, och får de något svar så har, enligt de uppgifter jag har fått, de alla gånger varit negativa, om det har gällt föreställningar som har beräknats bli fullsatta.

Anf. 40 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Jag måste erkänna, Ingrid Sundberg, att jag inte känner till reglerna beträffande brevbeställning. Jag skall emellertid undersöka det och se till att det som redovisas i den här frågestunden framförs till Operan, för jag delar uppfattningen att de som köper biljetter har rätt att få sina önskemål

om att köpa biljetter beaktade i en rimlig turordning. Det tycker jag är mycket centralt.

Operan bör naturligtvis inte heller ha en abnormt stor andel personalbiljetter. Det vore inte rimligt om man hade det. Samtidigt är det naturligtvis en fördel att Operan, dess styrelse och dess ledning har möjlighet att med ett visst mått av självständighet organisera biljettförsäljningen vid Operan, så att man inte har alltför strikta föreskrifter i regleringsbrev från regeringen på riksdagens uppdrag i det avseendet.

Anf. 41 INGRID SUNDBERG (m):

Herr talman! Jag är medveten om att Bengt Göransson här inte kan tala som representant för Operans ledning, utan detta får mera vara en diskussion som de som sitter i Operans ledning kan läsa protokollet från.

Bengt Göransson nämnde Cats i London. Frågan är om man inte, när Operans program är färdigt och tryckt, hellre skulle vilja veta att man, låt vara om tre månader, en viss kväll kan få gå på Operan. Men det här är som sagt var en fråga som varken Bengt Göransson eller jag kan påverka, utan jag hoppas, herr talman, att vår diskussion här har gjort Operans ledning medveten om betydelsen av en ökad öppenhet och kanske en ökad redovisning till allmänheten av hur många biljetter som står till förfogande och kanske också vilka regler som gäller för olika kategorier.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på fråga 1983/84:255 om försurningen av mark och vatten

Anf. 42 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIŠT:

Herr talman! Lennart Brunander har frågat mig vad jag avser att göra för att skaffa mig en klar bild av situationen när det gäller skadorna på skog av försurningen och vilka åtgärder jag planerar för att så långt möjligt begränsa skadeverkningarna.

Jag har tidigare dels i ett frågesvar den 15 november 1983, dels i ett interpellations- och frågesvar den 12 december 1983 detaljerat redogjort för de åtgärder som regeringen vidtagit mot försurningen. I fråga om skadorna på skogen nämnde jag då att skogsstyrelsen fått särskilda medel till inventeringar i de län i södra och västra Sverige som bedömts vara mest utsatta för försurningsskador. Detta material kommer att ge underlag för ett snabbt ställningstagande till behovet av fortsatta åtgärder. Behövs noggrannare inventeringar och undersökningar kommer dessa att genomföras.

Regeringen kommer att fortsätta att aktivt arbeta för att begränsa utsläppen av försurande ämnen såväl nationellt som internationellt.

En särskild aktionsgrupp tillsätts nu med uppgift att samordna insatserna och föreslå ytterligare åtgärder, som kan krävas för att begränsa försurningens skadeverkningar. Internationellt kommer det fortsatta arbetet

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om försurningen
av mark och vatten*

att diskuteras bl. a. vid ett möte på ministernivå som kommer att hållas i Canada i mars 1984 med de åtta länder som stöder det nordiska programmet för minskning av gränsöverskridande luftföroreningar. Syftet är att diskutera ett gemensamt handlande inom ECE-konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar.

Som jag tidigare framhållit kommer regeringen att tillvarata varje möjlighet att få till stånd åtgärder för att komma till rätta med försurningsproblemen.

Det är glädjande att kunna konstatera den breda enighet som råder i riksdagen när det gäller detta allvarliga miljöhot.

För att uppnå största möjliga effektivitet i åtgärderna är en samordning av insatserna under regeringens ledning nödvändig och brådskande. Därför skall den aktionsgrupp regeringen tillsätter arbeta snabbt och under min ledning.

I gruppen skall ingå generaldirektörerna för närmast berörda verk och myndigheter, detta för att markera den vikt regeringen fäster vid dessa frågor och angelägenheten av korta beslutsvägar.

På myndighetsnivå kommer naturvårdsverket att tilldelas viktiga samordningsuppgifter.

Anf. 43 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Genom den skogsdöd som vi nu får uppleva i Sverige har de problem som luftföroreningarna skapar krupit oss ända in på kroppen. Vår natur har hållit på att försuras i 50 år till följd av att pH-värdet i det regn som faller har sjunkit. Detta har lett till att vår skogsmark i dag har ett pH-värde som ligger en halv enhet lägre än för 50 år sedan.

Skogen dör, men regeringen avvaktar med åtgärder. Enligt min mening gör regeringen inte särskilt mycket för att komma till rätta med detta. Jordbruksministern har, som framgår av svaret, en annan uppfattning, men jag tycker ändå att man inte har gjort det som man borde kunna göra.

Jag tycker att man borde handla nu. Man borde ändra energipolitiken på ett sådant sätt att man inte satsar på kol. Kol kommer att förorena vår luft ännu mer med försurande ämnen. Man borde i stället satsa på skogsbränsle. Det borde införas skärpta regler för koleldning för dem som trots allt kommer att elda med kol. Detta har regeringen inte medverkat till utan i stället motsatt sig. Oljeförbrukningen har ju gått ner kraftigt genom de åtgärder som vidtagits för energisparande, men genom att satsa på skogsbränsle och torv skulle man kunna gå ännu mycket längre. Man borde kunna ändra reglerna för avgaser från bilar. Jag vet att man arbetar med detta inom regeringskansliet, men jag tycker inte att man kommer fram tillräckligt snabbt. Det finns utan tvivel motiv för att radikalt ändra dessa regler nu.

Skogsbruket inverkar också på försurningen, och man borde arbeta energiskt för att försöka få fram ersättningar till de försurande skogsgödselmedlen. Men man borde också jobba hårt internationellt. Mot bakgrund av vad som har hänt ute i världen borde klimatet för detta vara

mycket bra just nu.

Centerpartiet har i riksdagen lagt fram förslag om allt det här, men socialdemokraterna har varje gång gått emot dem. Tillsammans med moderaterna har de bildat en ganska kraftig majoritet i riksdagen som har gått emot dessa förslag. Efter vad som har hänt borde alla tänka om och vara beredda att vidta åtgärder.

Det kalkningsprojekt som togs fram och genomfördes av regeringen Fälldin fullföljs visserligen av jordbruksministern och av regeringen, men energiministern fortsätter ju sin satsning på kol, och då får projektet inte den effekt som det skulle kunna ha.

Mot bakgrund av det vi ser skulle jag vilja fråga jordbruksministern om det inte finns anledning att ändra på denna inriktning av energipolitiken och vidta en hel del åtgärder för att minska utsläppen. Även på kort sikt borde det finnas anledning att göra förändringar.

Anf. 44 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Jag skulle vilja svara Lennart Brunander att jag tror att det finns anledning för honom att läsa på det interpellationssvar som jag här hänvisar till och som jag avgav redan i höstas. En rad av de påståenden som Lennart Brunander nu faller är nämligen oriktiga.

Lennart Brunander säger att vi kommer att satsa på kol på ett sätt som är felaktigt. Det kommer snart att läggas fram en proposition om hur vi skall genomföra den energipolitik i det avseende som riksdagen har varit överens om. Vi kommer i denna proposition att skärpa kraven på den rening som är nödvändig för att motverka risken att den kolsatsning som skall göras för att minska vårt oljeberoende får en effekt som vi inte vill ha.

Lennart Brunander säger att vi tillsammans med moderaterna avslag de förslag till miljökrav på kolet som mittenregeringen lade fram. Han vet dock att vi avslag dem av direkt motsatta anledningar. Moderaterna ville inte ha dem för att de ansåg att de var för hårda. Vi däremot ville få fram mera välunderbyggda och skärpta krav – och de kraven kommer att framföras i samband med energipropositionen, som läggs fram ganska snart.

Beträffande bilavgaserna vet förmodligen Lennart Brunander att jag här i talarstolen för inte så länge sedan har sagt att den utredning som gjordes på denna punkt är överspelad och att vi nu ser möjligheten att haka på betydligt hårdare åtgärder, som kan komma i fråga med hänsyn till den utveckling som i detta sammanhang har skett i Västtyskland.

När det gäller de internationella kontakterna över huvud taget vill jag erinra om att det första som jag gjorde när jag tillträdde som miljöminister var att föreslå de nordiska regeringarna att lägga fram ett gemensamt program inför ECE-konventionen.

Jag förstår inte Lennart Brunanders avsikt med att på detta sätt negligera de insatser som görs.

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om försurningen
av mark och vatten*

Anf. 45 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Jordbruksministern hänvisar till ett tidigare svar, i vilket jordbruksministern sade att det som jag nu talar om skulle komma att hända, men mycket av det har inte hänt. Om regeringen, som jordbruksministern nu säger, kommer att lägga fram förslag om betydligt strängare krav när det gäller bilavgaserna, är jag naturligtvis tacksam för det. En sådan skärpning kommer att få en mycket stor effekt, eftersom bilavgaserna svarar för en mycket betydande del av försurningen i vårt land. Vi får aktualisera den debatten när vi kommer dit. Vi får se om de förslag som jordbruksministern då kommer med är tillräckliga för att vi skall vara nöjda. Samma sak gäller för kolet.

Det var inte alls, som jordbruksministern säger, en enig riksdag som lade fast dessa regler. Från centerpartiets sida har vi krävt att man redan nu skulle ha dessa skärpta regler.

När det gäller satsningen på kol har vi sagt att det inte finns någon anledning att satsa på det sätt som regeringen vill göra, eftersom vi har en tillräckligt stor tillgång på skogsenergi. I valet mellan dessa två energislag skall man ha klart för sig att en satsning på skogsenergi inte alls skulle ge de försurningsproblem som en satsning på kol ger.

Jag tror att det finns anledning att titta på möjligheten att redan nu kalka i skogen för att motverka de problem som vi f. n. har. Alla andra åtgärder är ju på litet längre sikt. Vi måste också försöka möta de problem som finns i dag.

Anf. 46 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Jag är förvånad över att Lennart Brunander fortsätter att framhärda med synpunkter som han vet – eller i varje fall borde veta – inte är riktiga.

År 1981 uttalade sig denna riksdag enhälligt om den ungefärliga mängd kol som vi kunde tänka oss att introducera användningen av därför att vi var överens om att vi skulle begränsa vårt svavelberoende. Vi stannade för mellan 4 och 6 miljoner ton. Det är inom denna ram som regeringen diskuterar när det gäller den proposition som kommer att läggas fram här på vårkanten. På den punkten har vi alltså varit överens.

Lennart Brunander säger att vi inte ville vara med om att göra reglerna skarpa nog. Vi har hela tiden sedan 1982 följt den ordning som vi då gick in för, nämligen att vi skulle fortsätta att utnyttja den mera skärpta praxis som koncessionsnämnden ditintills hade tillämpat vid prövningen av tillstånd.

Anf. 47 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Jordbruksministern fortsätter att framhärda i tanken att det vi en gång har beslutat, det har vi beslutat, och det står vi fast vid. Att saker och ting händer runt omkring oss får inte påverka oss.

Det är synd, därför att det som händer nu borde rimligtvis påverka oss i den riktningen att vi blir mer aktsamma med vår natur, att vi inriktar det hela på att få så litet utsläpp som möjligt av svavel. Skogen är av omistligt värde för

oss, både som råvarukälla och för att vi skall ha en natur och en miljö. Även för vårt klimat m. m. är skogen viktig.

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om försurningen
av mark och vatten*

Anf. 48 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Vi är ju överens om detta, och under våren kan alltså Lennart Brunander motse de åtgärder som han själv efterfrågar i form av en proposition. Då får Lennart Brunander yrka avslag på den introduktion av kol som kan komma att föreslås. Men den introduktionen förbereddes under den tid som mittenpartiregeringen hade ansvaret för detta område. Det står alltså Lennart Brunander fritt att ta ställning.

Vi har sagt att vi inte vill ha en gnutta mer kol än som är nödvändigt och att man först skall pröva om man kan utnyttja andra, alternativa bränslen. När det gäller möjligheterna att kalka skogsmark pågår forskning och försöksverksamhet.

Anf. 49 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Jag hoppas att de förslag som kommer är sådana att de är möjliga att genomföra i samklang med de idéer vi har om att vara aktsamma om naturen. När jordbruksministern säger att vi inte skall ha en gnutta mer kol än som behövs måste det rimligtvis innebära att vi egentligen inte behöver något kol alls: vi klarar oss ändå.

Anf. 50 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! När denna proposition kommer får Lennart Brunander naturligtvis tillfälle att hävda ståndpunkten att vi inte behöver en enda gnutta kol mer utöver vad vi har i dag. Det är en annan sak. Men jag tror att det skulle vara värdefullt om vi nu, i stället för att försöka framställa varandra som mindre intresserade av att göra vårt bästa för att motverka försurning, tog fasta på den enighet som här råder och eftersträvade att få bredaste möjliga samarbete kring de åtgärder som tveklöst måste till, eftersom också jag och regeringen med mig uppfattar detta som vårt allvarligaste miljöhot.

Anf. 51 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Det borde egentligen vara ett ganska lätt jobb för jordbruksministern att ta till vara den vilja till samarbete som finns på denna punkt. Men då krävs det att det också händer någonting, för det räcker inte att vara sams om vad man skall göra, utan man måste också göra det.

Anf. 52 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Jag skall sluta denna debatt nu, eftersom jag finner att Lennart Brunanders intresse icke är att i sak diskutera, mot bakgrund av det som sker och det som kan komma att ske, hur vi skall lösa dessa problem, utan det är att till varje pris försöka åstadkomma en bild av att regeringen ingenting vill, trots det arbete som vi lägger ner på denna fråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om förekomsten
av varg i norra
Värmland*

11 § Svar på frågorna 1983/84:271 och 292 om förekomsten av varg i norra Värmland

Anf. 53 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Bertil Jonasson har frågat mig hur många vargar som kan vara ett rimligt antal i ett bebott område som norra Värmland och vilka åtgärder som regeringen ämnar vidta för att trygga säkerheten för de boende och deras husdjur.

Björn Samuelson har frågat mig om varg har utplanterats i norra Värmland eller om det finns planer på utplantering av varg i Sverige och i så fall i vilka delar av landet.

Sedan några år tillbaka har man känt till förekomsten av varg i norra Värmland. Under vintern 1982–1983 visade naturvårdsverkets spårningsverksamhet förekomsten av två vargar. Varifrån dessa vargar kommit går inte att säkert fastställa, men djuren måste antingen ha vandrat in från Norge eller kommit ner från norra Sverige. Den senaste tidens iakttagelser tyder på att det nu finns omkring tio vargar i norra Värmland.

Jag är medveten om den oro som många människor känner för vargen. Samtidigt vill jag emellertid framhålla det angelägna i att vi inte återfaller i gamla tiders syn på vargen som ett farligt skadedjur utan existensberättigande i vår fauna. Genom internationella överenskommelser rörande faunavård har Sverige åtagit sig att skydda bl. a. vargen. Jakt- och viltvårdsberedningen har i sitt huvudbetänkande understrukit att vi har ett ansvar, både internationellt och inför kommande generationer, att i landet bevara de naturligt förekommande djurarterna.

För de tamdjur som dödas genom angrepp av varg utbetalas ersättning av naturvårdsverket enligt särskilda bestämmelser. Verket har även möjligheter att ge bidrag för att förebygga skador av rovdjur. Ekonomisk kompensation till följd av vargens skadegörelse är således en väg att minska olägenheterna.

Enligt vad jag erfarit kommer personal från naturvårdsverket även denna vinter att kontinuerligt följa utvecklingen för att bl. a. genom spårningsverksamhet få reda på vilken skadegörelse som vargarna orsakar. Därefter bör det finnas ett bättre underlag för att bedöma hur många vargar som lämpligen kan tillåtas i norra Värmland. Det ankommer på länsstyrelsen att avgöra frågor om minskning av en rovdjursstam.

Mot den bakgrund jag nu har beskrivit finner jag inte f. n. skäl att föreslå regeringen att vidta några särskilda åtgärder med anledning av Bertil Jonassons fråga.

Som svar på Björn Samuelsons fråga vill jag meddela att någon utplantering av varg i norra Värmland inte har skett. Det finns inga planer på utplantering vare sig i Värmland eller på annat håll i landet.

Anf. 54 BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Tack, jordbruksministern, för svaret på min fråga!

Anledningen till min fråga är vargarnas utbredning och hastiga tillväxt i

norra Värmland, vilket har fått olyckliga konsekvenser. Jag vill först nämna den rädsla som uppstått bland många människor för risken att bli angripen av varg. Våra förfäder levde under svält och också under fruktan för varg. Vargen utrotades – många varggropar finns fortfarande kvar i de här trakterna. Men detta till trots och även om man inte bör hetsa fram en stämning som skapar rädsla, så är det så, herr jordbruksminister, att i många enskilt boende familjer måste föräldrarna skicka ut barnen att gå kanske ett par kilometer när de skall fram till skolskjutsen. Föräldrarna är rädda för att barnen skall bli angripna.

De som värnar om vargen må prata hur mycket de vill om att den är ofarlig för människor, men det är faktiskt så att stora delar av vårt folk har en stor inneboende rädsla. Det kan man inte komma ifrån. Åtskilliga händelser i gången tid skrämmer människorna. Utbredningen av varg i norra Värmland har lett till att fårägare och andra djurhållare fått sin yrkesutövning hotad. Vargen har nämligen rivit många får. Dessutom har många älgar och rådjur blivit vargmat.

Jordbruksministern hänvisar till att Sverige har åtagit sig att skydda vargen och att den behövs i vår fauna. Jag ser inget fel i detta, men man kan ställa frågan om inte förekomsten av dessa djur så långt som möjligt bör lokaliseras till områden där de passar bättre än i norra Värmland. Jag menar, av skäl som jag nyss nämnde, att det området, trots svårigheter och stor utflyttning av människor, ändå inte har en sådan struktur att stora vargflockar bör finnas där. Enligt min mening bör man tillåta en viss avskjutning för att mildra oron bland befolkningen. En decimering av vargstammen aktualiserades i en framställning till länsstyrelsen, som avslog den. Ärendet överklagades, men regeringen har gått på samma linje.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till att minst 10 vargar – många påstår att det är 20 – finns inom området vill jag fråga jordbruksministern om regeringen ändå inte vill ompröva sitt ställningstagande och bevilja dispens för avskjutning.

Anf. 55 BJÖRN SAMUELSON (vpk):

Herr talman! Jag vill tacka jordbruksministern för svaret på min fråga.

Det är naturligt att en stor oro sprider sig bland befolkningen i norra Värmland när den ser hur vargstammen kraftigt ökar. Inte gör det saken bättre att misstankar föds om att en inplantering av varg skulle ha skett. Det kan tyckas att dessa tankar är befängda, men jag vill säga att de inte alls är orimliga, med tanke på artiklar som förekommit i en del publikationer i frågan om en vargstam i Sverige. I flera av dessa artiklar talas det tydligt om möjligheten att hysa varg just i trakterna av norra Värmland.

Herr talman! Det finns också fler faktorer bakom det motstånd som i norra Värmland reses mot vargen. En viktig omständighet är naturligtvis det faktum att den i vissa fall hotar delar av de utkomstmöjligheter som står till buds i dessa trakter. Det räcker där för att man skall klara sitt uppehälle inte att man ägnar sig åt en enda näring under året, utan man måste kanske ha intäkter från fyra till fem olika näringar.

*Om förekomsten
av varg i norra
Värmland*

Jag tänker i detta sammanhang bl. a. på fårskötsel. Det är viktigt att de som drabbas när vargen river får, ersätts fullt ut och på ett obyråkratiskt sätt. Jag hoppas att jordbruksministern är villig att medverka till uppbyggandet av en sådan obyråkratisk typ av ersättning.

Anf. 56 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Som jag nämnde i mitt svar har Sverige genom ratificering av internationella konventioner åtagit sig att skydda hotade växter och djur. Om ratificeringen av dessa konventioner har det såvitt jag vet rätt fullständig politisk enighet här i riksdagen. Den nordiska överenskommelsen på det här området undertecknades av den borgerliga regeringen, Bernkonventionen av den socialdemokratiska regeringen. Vi har i Sverige att göra sådana insatser för att skydda våra rovdjur som vi väntar oss att andra länder skall göra för att skydda rovdjuren där.

Självfallet skall ersättning utgå för de skador som kan drabba den enskilde. Men jag vill ställa en fråga till Bertil Jonasson, som förmodligen ändå kommer att begära ordet: Är vi överens om att det icke är fråga om att utrota vargen? Är vi det, föreställer jag mig att vi också är överens om den ordning som här skall tillämpas, dvs. att naturvårdsverket och länsstyrelsen får försöka bedöma vilken omfattning vargstammen har i dag och vilken anpassning som skall ske till de olika intressen som man måste ta hänsyn till. Också vi är medvetna om att sådana hänsyn måste tas i detta sammanhang.

Det är dock svårt för oss att nu, här från kammarens talarstol, deklarerar hur stort antal vargar som skulle kunna tillåtas. Den frågan måste prövas i den ordning som vi har på detta område.

Anf. 57 BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Jordbruksministern hänvisar till de konventioner som föreligger och till de beslut som är fattade. Jag har givetvis ingenting emot att de skall följas, och jag har inte yrkat på att man här i Sverige skulle gå in för en utrotning av vargen. Jag har däremot sagt i mitt förra anförande att man i skogstrakter som norra Värmland, där det trots allt bor människor, i torp och i annan bebyggelse, känner en rädsla i detta sammanhang. Därför skulle det vara lämpligare att ha vargarna på annat håll. Som det nu ser ut kan norra Värmland annars bli ett område för rätt stor varghållning.

Vad som är ett faktum, herr jordbruksminister, är att stammen är större än man tidigare trott. Jordbruksministern nämnde siffran 10. Kanske är det riktigt. Men förmodligen, att döma av inkomna uppgifter, är stammen större än så. Med hänsyn till oroliga människor, skador som åsamkats människor som vill arbeta med tamdjur och även skador på vilt borde stammen således flyttas. Detta kan ju utgöra tillräckliga skäl mot en alltför stor vargstam. En del av vargarna kan väl flyttas till ett annat område.

Anf. 58 BJÖRN SAMUELSON (vpk):

Herr talman! Avslutningsvis vill jag fråga jordbruksministern om han är beredd att medverka till att ersättning utgår för förlorad tamboskap som

vargar rivit, dvs. att människor får full ersättning för de ekonomiska skador som åsamkats dem på detta vis. En riktig tacka t. ex. värderas i dag till mellan 800 och 1000 kr. Men såvitt jag vet får man inte ersättning med motsvarande summa.

Dessutom är det väldigt viktigt att reglerna förenklas och att det blir lättare att fylla i blanketter osv. Också det bör ingå i diskussionen när man diskuterar en fråga av detta slag.

Anf. 59 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Som jag har uppfattat saken skall enligt de regler som finns full ersättning utgå till de människor som på det här sättet får djur rivna. Det är självklart. Ingen skall behöva bli ekonomiskt lidande eftersom vi har det här skyddet när det gäller vargen. Jag hoppas att utbetalningarna sker på ett obyråkratiskt sätt.

Jag är överens med Bertil Jonasson. Vi skall inte ha för stor vargstam. Men frågan är ju *hur* stor den kan få vara. Det kan vi inte fastställa här i riksdagen, utan den frågan bör prövas i vanlig ordning av de myndigheter som har att hantera ärenden av detta slag. Länsstyrelsen är ju den myndighet som skall förordna i vilken mån en avskjutning kan behöva ske, om stammen skulle bli så stor och medföra sådana olägenheter för befolkningen att man anser att den måste decimeras.

I stället för att kräva att vargen skall utrotas – det har jag upplevt att man trots allt gör – borde man försöka sig på ett samarbete med ansvariga myndigheter i Värmland för att gemensamt söka lösningar som gör att hanteringen av ärendena kan ske på ett så hyggligt sätt som möjligt.

Anf. 60 BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Jag är tacksam över jordbruksministerns uttalande, att man inte skall behöva ha alltför många vargar i norra Värmland. Någon enstaka varg kan väl tolereras. Men människor är mera rädda när vargarna förekommer i stora flockar. Det skall vi ha klart för oss. Det är väl ändå inte rimligt att göra norra Värmland till ett rovdjursreservat.

Jordbruksministern var inne på ett samarbete mellan befolkningen och länsstyrelsen etc. Det är väl riktigt att man skall eftersträva ett sådant samarbete – det är vi överens om. Den debatt som uppstått i detta sammanhang är emellertid ganska förvirrad. Människor som är bosatta långt från norra Värmland tycker att det skall finnas vargar där; de anses då inte utgöra någon fara. Men jag är säker på att om vargarna släpptes lösa i dessa människors grannskap, skulle människorna reagera på ett helt annat sätt.

Invånarna i norra Värmland tycker att detta förhållande är besynnerligt. De menar att sysselsättningen där har blivit dålig. Det har blivit svårt när det gäller utkomstmöjligheterna. Servicen har blivit dålig etc. Ovanpå allt detta kommer det här med vargarna. Det är inte roligt för människorna att leva under sådana omständigheter.

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om förekomsten
av varg i norra
Värmland*

Tisdagen den
31 januari 1984

*Om ett trygghetspa-
ket för skogsbruka-
re*

Anf. 61 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Till slut: Många människor som inser att vi inte bör utrota dessa rovdjur tycker kanske att det är lättare att säga så när man inte har dem i närheten. Omvänt inser nog de som har dessa rovdjur i närheten lätt att man inte skall ge sig på rovdjur som finns i andra delar av världen och som man tycker det är viktigt att inte utrota. Då är det alltså fråga om att hitta möjligheter att umgås mellan myndigheter och människor som bor i trakter där dessa rovdjur förekommer och få en rimlig hantering av frågan.

Det har sagts något om vilken effekt som exempelvis de vargar som kommer att finnas uppe i Värmland skulle ha på viltet. Ja, vi kan konstatera att vi skjuter av omkring 20 000 älgar i Värmland per år. Jag tror därför inte att man behöver frukta att effekten skall bli så svår beträffande den vargstam som kan förekomma i Värmland att någon behöver bli svårt lidande.

Anf. 62 BERTIL JONASSON (c):

Herr talman! Till sist: Man skall inte negligera människors rädsla och det förhållandet att yrkesutövare får det motigt. Man skall ha klart för sig att antalet älgar och andra djur har minskat betydligt.

Kvar står til syvende og sidst att även om vi vill ha vargar kvar i vår fauna, skall det inte få ske till priset av att människor måste gå och vara rädda. Den sidan av saken behöver uppmärksammas från myndigheternas sida.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på fråga 1983/84:300 om ett trygghetspaket för skogsbrukare

Anf. 63 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Sven Munke har frågat mig: Övervägs frågan om ett trygghetspaket för skogsbrukare i regeringskansliet och när kan ett ställningstagande förväntas?

Regeringen har i skrivelsen 1983/84:80 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen redovisat att frågan om ett trygghetspaket för skogsbrukare bereds inom regeringskansliet (rskr 1982/83:64). Jag bedömer att något förslag från regeringens sida inte kommer att lämnas under innevarande riksmöte.

Anf. 64 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! Jag får tacka jordbruksministern för svaret, även om jag tycker att det var negativt i överkant. Det innebär faktiskt i praktiken att framläggandet av detta trygghetspaket är skjutet på framtiden.

Löntagarna har sedan 1963 utvecklat ett försäkringsskydd tillsammans med arbetsgivarna. Det försäkringsskyddet utgör ett väsentligt komplement till den vanliga socialförsäkringen. Ett gemensamt bolag, AMF, har bildats av SAF och LO, och detta bolag har till uppgift att utan vinstsyfte

administrera verksamheten. Försäkringsskyddet omfattar i dag ett väsentligt ekonomiskt skydd vid dödsfall, arbetsskada, sjukdom, arbetslöshet och ålderspensionering.

LRF har som första företagorganisation fått medel avdelade vid jordbrukets pridförhandlingar för att åstadkomma ett skydd likvärdigt med det som löntagarna har. Lantbrukarnas trygghetspaket omfattar, till skillnad från löntagarnas samskydd, inte försäkring vid arbetslöshet eller pensionering.

Det är angeläget att också skogsbrukets folk får komma i åtnjutande av liknande skydd. Det rör sig om ca 30 000 brukare, som skulle kunna komma in i samma slags trygghetspaket som andra människor har.

Till 1981/82 års riksdag lämnades tre motioner om ett trygghetspaket. De kom från moderaterna, centern och socialdemokraterna. Skatteutskottet tillstyrkte motionerna och ansåg att det var angeläget att problemet fick en snar lösning. Jordbruksutskottet tillstyrkte också motionerna. Man ansåg det vara värdefullt att de yrkesverksamma skogsbrukarna kunde få en ökad trygghet genom det föreslagna trygghetspaketet. Riksdagen biföll utskottets hemställan, och frågan överlämnades till regeringen för åtgärd.

Statssekreterare Ulf Lönnqvist meddelade LRF redan under januari 1983, alltså för drygt ett år sedan, att ett trygghetspaket skulle komma. Vissa detaljfrågor återstod dock att lösa, men frågan uppgavs ha högsta prioritet. Nu har vi fått höra i dag att detta med prioriteten inte var så viktigt, eftersom man skjuter frågan på framtiden.

Vi behöver emellertid ett fortsatt aktivt skogsbruk i landet, och självverksamheten måste därför på olika sätt underlättas. En viktig förutsättning för fortsatt hög aktivitet är att skogsbrukarna får det försäkringsskydd som stimulerar självverksamheten och som ger ekonomiska förutsättningar för en fortsatt produktion även när en skada inträffar. Det måste också ligga i myndigheternas intresse att den här gruppen kommer i åtnjutande av samma regler som andra.

Anf. 65 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Jag har naturligtvis samma uppfattning: Det är angeläget att vi kan lösa denna fråga.

Vidare är det riktigt att arbetsmarknadsförsäkringen för löntagarna finansieras av arbetsgivarna, och att trygghetspaketen för lantbrukare och fiskare finansieras inom ramen för de årliga pridförhandlingarna på resp. område. Det är alltså i de här fallen de försäkrade grupperna som kollektivt betalar försäkringspremierna. Motsvarande finansieringsmöjlighet finns inte på skogsbrukets område, och det är en av orsakerna till att vi inte har kunnat finna den lösning som vi i och för sig eftersträvar. Men vi fortsätter att arbeta med frågan.

Anf. 66 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! I samtliga tre motioner som det gäller anvisar man ett sätt att lösa betalningsproblemet för denna försäkring. Det rör sig uppskattningsvis

*Om ett trygghetspa-
ket för skogsbruka-
re*

om 15 milj. kr. per år. Man hänvisar till möjligheten att, liksom medel har avdelats från lantbrukets prisöverenskommelse, medel skulle kunna avdelas från skogsvårdsavgiften. Den är ju överdimensionerad. Många bedömare är överens om att de 0,5% som man tar ut ger ungefär 300 miljoner. Denna skogsvårdsavgift har tillkommit för att den skall återföras till skogsbruket, och detta vore ju en form för att återföra avgiften till de brukare som saknar det försäkringsskydd som andra grupper har. Det finns förslag utarbetat, och en utredning har angivit vilka möjligheter som föreligger.

Jag tycker att det är en mycket dålig förklaring, när det hävdas att man håller på att leta efter ett sätt att finansiera försäkringen.

Anf. 67 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Det är riktigt att dessa förslag har förts fram. Men det är fel när Sven Munke säger att skogsvårdsavgiften i dag är överdimensionerad med hänvisning till de ändamål vi behöver använda den för då det gäller insatserna på skogsbrukets område.

Det som har inträffat här är att det trots allt finns delade meningar också på skogsägarsidan huruvida skogsvårdsavgiften skall användas för dessa ändamål. Men det är frågor som vi kan fortsätta att diskutera.

Anf. 68 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! De delade meningarna om hur man skall använda avgiften kommer från domänverket, som inte är särskilt intresserat av detta trygghetspaket. Detta paket är avsett för självbrukarna, för dem som på heltid eller halvtid bidrar till att en av landets största exportprodukter kommer fram.

Jag tycker att det är angeläget att frågan ordnas på ett hyfsat sätt. Det är hemskt att behöva säga till dessa människor att de inte är berättigade till denna trygghet, därför att vi inte kan lösa finansieringen. Finansieringsfrågan är ju löst – vilka vägar man skall gå har anvisats.

Anf. 69 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Det var väl inte riktigt rätt, som Sven Munke sade, att det var bara domänverket som hade invändningar att resa. Riksskatteverket och andra har också varit inne på de dessa linjer.

Men vår ambition är att vi skall komma till rätta med detta problem. Också jag anser nämligen att det är angeläget att de här skogsbrukarna kan få den trygghetsförsäkring som det finns skäl för.

Anf. 70 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! Det var inte någon missuppfattning från min sida. Jordbruksministern sade nämligen att det finns vissa skogsägare som är tveksamma till en trygghetsförsäkring. Vad jag vet har inte riksskatteverket några skogar!

Anf. 71 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Det är jag också medveten om. Men det kan trots allt finnas andra skogsägargrupper än domänverket.

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

Överläggningen var härmed avslutad.

*Meddelande om
frågor*

13 § Föredrogs och hänvisades

Propositionerna

1983/84:92 till lagutskottet

1983/84:99 och 102 till näringsutskottet

14 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1983/84:2535–2538 till näringsutskottet

15 § Anmälades och bordlades

Proposition

1983/84:106 Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Canada

16 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 31 januari

1983/84:305 av *John Andersson* (vpk) till arbetsmarknadsministern om verksamheten i s. k. rehagrupper:

En lokal rehagrupp i en kommun består av läkare, arbetsförmedlare, försäkringskassetjänstemän och socialtjänstemän.

Nu påtalas från vissa rehagrupper att dessa börjar bli organ för pensionering av människor, vilket knappast stämmer med deras syfte. Man diskuterar allt oftare pensionering i fall där betydande arbetsförmåga finns kvar och där man i ett gynnsammare arbetsmarknadsläge mycket väl skulle kunna tänka sig fortsatt arbete. Man påpekar också att en bidragande faktor till den dåliga problemlösningen för människor är att lönebidragstjänsterna är kvoterade och att det skulle behövas betydligt större kvoter för att hjälpa människor att få arbeten.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern vidta för att här påtalade problem skall lösas?

Nr 69

Tisdagen den
31 januari 1984

*Meddelande om
frågor*

1983/84:306 av *John Andersson* (vpk) till arbetsmarknadsministern om verksamheten vid SAFAC-verkstaden i Storuman:

I ett kortfattat meddelande från styrelseledningen för Samhällsföretag i Västerbotten (SAFAC) till anställda i Storuman ges beskedet att minst 20–25 jobb vid SAFAC-verkstaden i Storuman kommer att upphöra. Av meddelandet framgår att SAFAC har för avsikt att utreda konsekvenserna av en nedläggning av den mekaniska verkstaden i Storuman fr. o. m. den 1 juli 1985. Meddelandet har väckt bestörtning bland de anställda. SAFAC förklarar åtgärden med beslut från statsmakterna. Nedskaeringen inom Samhällsföretags verksamhet innebär 2.5 milj. kr. i minskade resurser för länets verkstäder.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern vidta för att verkstaden i Storuman inte skall läggas ner?

17 § Kammaren åtskildes kl. 17.01.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Solveig Gemert